

Sociale Veiligheid

2022 - 2026

De Borchstee
Achterweg 2
8081 RV Elburg
0525-685511

www.deborchstee.nl
info.deborchstee@demeent.nu

PCBS

De Borchstee

Zorg en ruimte voor ieder kind

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Wettelijke verplichtingen	4
2. Uitgangspunten	4
3. Hoe geven we sociaal emotionele ontwikkeling vorm op De Borchstee?	4
4. Zorgstructuur op De Borchstee	5
4.1 <i>Rol van de Coordinator Sociale Veiligheid</i>	5
4.2 <i>Groepsdynamica</i>	5
4.3 <i>Paxze trainingen</i>	6
4.4 <i>Veilig Wijs</i>	6
4.5 <i>Preventie en aanpak pesten</i>	7
4.6 <i>Vertrouwenspersonen</i>	7
4.7 <i>Singnaleren en interventies</i>	8
4.8 <i>Groepsbesprekingen</i>	8
4.9 <i>Zorgteam</i>	9
4.10 <i>Werkgroep Sociale Veiligheid</i>	10
4.11 <i>Ouders als samenwerkingspartners</i>	10

Inleiding

Een kind ontwikkelt zich op vele fronten. Cognitieve ontwikkeling, talentontwikkeling en ook de ontwikkeling van mens als onderdeel van de maatschappij. Op De Borchstee worden al deze vormen van ontwikkeling gestimuleerd. Bij de ontwikkeling van een kind tot een volwaardig wereldburger is sociaal emotionele ontwikkeling van groot belang. Als school besteden wij hier dan ook structureel aandacht aan. Onze rol als school is het mede opvoeden van onze leerlingen en het mede aanleren van sociale vaardigheden.

Sociaal emotionele ontwikkeling is een dynamisch proces. Vanaf het eerste levensjaar leren kinderen de beginselen van de sociale omgang met zichzelf en hun omgeving. De basis voor sociaal emotionele competenties wordt gelegd. In de daarop volgende jaren worden kinderen zich steeds bewuster van zichzelf en leren zij steeds beter omgaan met de verwachtingen van hun omgeving.

Het proces waarmee de kinderen deze fundamentele levensvaardigheden verwerven, die hen helpen om een persoonlijke identiteit te ontwikkelen en relaties op te bouwen, wordt de sociaal emotionele ontwikkeling genoemd.

De Borchstee wil een plek zijn waar kinderen, maar ook leerkrachten en ouder(s)/verzorger(s) zich prettig, gewenst en veilig voelen. Alleen op deze manier kunnen onze leerlingen zich optimaal ontwikkelen.

1. Wettelijke verplichtingen

Ieder kind heeft recht op veilig onderwijs. Iedere leerkracht heeft het recht om in een veilig schoolklimaat te werken. Immers, een goed werkklimaat draagt bij aan een veilig schoolklimaat voor onze leerlingen.

Scholen hebben de wettelijke zorgplicht voor sociale veiligheid op school. Daaruit vloeien de volgende verplichtingen:

- Expliciete verantwoordelijkheid voor het voeren van een sociaal veiligheidsbeleid
- Verplichte jaarlijkse monitoring van de veiligheidsbeleving van kinderen
- Het aanstellen van een Coordinator Sociale Veiligheid

2. Uitgangspunten

Op De Borchstee hebben we de volgende uitgangspunten in het sociaal veiligheidsbeleid:

- Vanuit de kernwaarden van Stichting De Meent is iedereen welkom op school
- Het pedagogisch handelen en het welbevinden van leerlingen, personeel en ouders staan voorop
- We scheppen een klimaat op school, waarin leerlingen en medewerkers zich veilig voelen en positief verbonden zijn met de school
- We hebben respect voor elkaar en elkaars persoonlijke culturele en religieuze achtergronden
- Sociale veiligheid creëren we samenwerking met ouders
- Een transparante communicatie is essentieel voor sociale veiligheid op school
- We hanteren een structurele aanpak tegen pesten, discriminatie, seksuele intimidatie, agressie en geweld
- Bij sociaal onveilige situaties wordt snel en effectief ingegrepen door de leerkracht en/of directie in samenwerking met de Coordinator Sociale Veiligheid
- Signalen, klachten en incidenten worden geregistreerd

3. Hoe geven we sociale-emotionele ontwikkeling vorm op de Borchstee?

De sociaal-emotionele competenties die in de sociaal-emotionele ontwikkeling centraal staan, kunnen onderverdeeld worden in vijf domeinen:

- Zelfbewustzijn: Kunnen inschatten van je gevoelens. Kennis hebben van je interesses, waarden en kracht. Zelfvertrouwen.
- Sociaal bewustzijn: Empathie. Perspectief nemen. Verschillen tussen individuen en groepen herkennen en waarderen.
- Besluiten nemen: Weloverdacht keuzes maken met de juiste aandacht voor jezelf en anderen. Bijdragen aan een positieve omgeving. Verantwoordelijkheid nemen voor je eigen gedrag.
- Zelfmanagement: Impulscontrole in stressvolle situaties. Omgaan met emoties. Doelgericht gedrag.
- Relaties hanteren: Relaties aangaan gebaseerd op samenwerking. Sociale druk weerstaan. Conflicten oplossen.

Als we spreken over vaardigheden voor de sociaal-emotionele ontwikkeling die kinderen moeten leren, dan zijn de volgende elementen van belang:

- Eigen effectiviteit
- Nee zeggen
- Groepsdruk
- Omgaan met elkaar/respect hebben voor elkaar
- Sociale competenties

- Samen delen
- Omgaan met boosheid/verdriet en frustraties (emotie regulatie)
- Impulscontrole
- Conflict hanteren
- Plannen en organiseren
- Weerbaarheid
- Zelfvertrouwen
- Veiligheid

Dit alles heeft ten doel dat we de sociale competenties van onze leerlingen willen vergroten. Wat we daarvoor doen leggen we uit in het volgende hoofdstuk.

4. Zorgstructuur op De Borchstee

Wij gaan ervan uit dat de dagelijkse zorg voor ieder kind in de klas wordt geboden door de leerkracht. Hoewel dit vanzelfsprekend lijkt is op dit terrein altijd 'winst' te behalen. Door als team en als leerkracht met regelmaat de dagelijkse praktijk kritisch te belichten, kunnen zo nodig en waar nodig aanpassingen worden aangebracht. Deze algemene zorg richt zich niet alleen op het didactische en cognitieve vlak, maar ook op het sociaal emotionele terrein. Dat kinderen zich op school thuis en veilig voelen, is een basisvoorwaarde om tot leren te komen en te blijven.

De Borchstee gaat uit van een uitdagende en veelzijdige leeromgeving, sociale veiligheid en divers onderwijs. Het verwerven van basisvaardigheden staat centraal, waarbij afstemming op niveauverschillen en aansluiten bij de interesses hoog in het vaandel staan. Aan de hand van thema's wordt aan de kerndoelen van wereldoriëntatie gewerkt. Samenwerkend leren wordt gestimuleerd door het toepassen van coöperatief leren.

Wij vinden dat alle leerlingen recht hebben op een zo breed mogelijke cognitieve en sociaal emotionele ontwikkeling. Op De Borchstee geven wij dit vorm middels:

4.1 Coordinator Sociale Veiligheid

Op De Borchstee is een Coordinator Sociale Veiligheid aangesteld. Hij/zij heeft als taak om het team aan te sturen en te monitoren op de verschillende onderdelen binnen onze structuur van sociale veiligheid. Hij/zij neemt initiatieven, ondersteunt leerkrachten en is betrokken als leerlingen vastlopen in hun sociale emotionele ontwikkeling.

4.2 Groepsdynamica

- Gouden/zilveren weken: De eerste weken van het nieuwe schooljaar (van zomervakantie tot herfstvakantie) starten we met de Gouden weken. Het proces van groepsvorming begint na een vakantie weer helemaal opnieuw: de leerlingen verkennen elkaar, de leraar en de regels. Daarom is dit een belangrijke tijd om een goed pedagogisch klimaat in de klas te creëren. Tijdens de eerste 2 weken na de kerstvakantie werken we aan de zilverenweken. In deze 2 weken is er aandacht voor herhaling en bijstelling van afspraken die met elkaar gemaakt zijn en doorlopen we het proces van groepsvorming nog eens in een kortere periode.
- Klassenvergaderingen: Tijdens een klassenvergadering wordt de voorgaande periode (week) geëvalueerd. Er wordt aandacht besteed aan positieve zaken (weekpluim) en er is ruimte voor een rondvraag waarbij iedere leerling en leerkracht de mogelijkheid krijgt om iets in te brengen. Door mee te denken en te praten in de groepsvergadering over de manier waarop met elkaar wordt omgegaan, hebben

leerlingen een zekere verantwoordelijkheid voor het groepsproces en hebben ze inspraak in oplossingen voor problemen.

- Leerdoelen: Eens per vier weken stelt elke groep nieuwe leerdoelen op waar zij als groep aan willen werken met elkaar. Dit zijn leerdoelen die betrekking hebben op de sociaal emotionele ontwikkeling en groepsvorming. Elke vier weken is tevens 1 groep verantwoordelijk om hun leerdoel toe te lichten in onze nieuwsbrief. De overige groepen lichten hun leerdoel toe via de Parro app. Zo zijn alle ouder(s)/verzorger(s) op de hoogte van waar op school aangewerkt wordt en kunnen zij ook thuis hier aandacht voor hebben.

4.3 Paxze trainingen

Deze training richt zich op het verbeteren van de groepsdynamiek en wordt gegeven aan de hele klas, door 2 externe trainers. De lessen worden jaarlijks aan groep 5 van De Borchstee gegeven. Voor de groepen 6 t/m 8 zijn er jaarlijks 4 opfrislessen.

Paxze biedt 12 enthousiaste en actieve lessen aan waarin gewerkt wordt aan gezamenlijke groepsdoelen. Deze worden tijdens de eerste les, middels actieve oefeningen, door de leerlingen zelf bepaald. Hierdoor worden zij eigenaar van de doelen.

Voorafgaand aan de training van groep 5 is er een ouderavond. Tijdens deze avond gaan we actief aan de slag en behandelen we middels verschillende oefeningen een aantal belangrijke vaardigheden en spreken de 'Paxzetaal'. Deze avond maakt het voor ouder(s)/verzorger(s) en leerkrachten makkelijker om de transfer van de training naar de praktijk te maken. Tevens is halverwege de training een mee-doe les voor ouder(s)/verzorger(s).

Groep 5 wordt gesplitst en krijgt gedurende 12 weken 45 minuten les. Het splitsen van de groep heeft als voordeel dat er een keus kan worden gemaakt qua samenstelling van groepen, zodat de training voor alle leerlingen veilig en daardoor leerzaam is.

4.3 Veiligwijs

Op de Borchstee krijgen de leerlingen uit alle groepen passend bij de leeftijd en ontwikkeling kennis over identiteit, veilige relatievorming en seksualiteit. Wij maken hiervoor gebruik van de methode 'Veiligwijs'. Hierbij wordt er een veilig en vertrouwd leerklimaat gecreëerd en bewaakt. Deze wordt vormgegeven met heldere gedragsregels en groepsafspraken waardoor de leerling zelf grenzen kan aangeven en leert rekening te houden met anderen. Wij werken vanuit de overtuiging dat God de bron is van al het leven. Hij heeft elk kind uniek geschapen. Elk kind mag er zijn, ongeacht wat hij of zij voelt, meemaakt of doet. Elk kind is het waard om gekend, geliefd en beschermd te worden en heeft het recht om zelf keuzes te maken. Seksuele- en relationele vorming wordt bespreekbaar gemaakt op een respectvolle manier zonder oordeel. Discussies over waarden en normen worden hierbij door de leerkracht begeleid, zonder dat de persoonlijke mening van de leerkracht van invloed is, waarbij leerlingen uitgenodigd worden tot zelfreflectie. Leerlingen leren van zichzelf te houden en oog voor een ander te hebben. Zij leren grenzen te herkennen en te stellen bij zichzelf en bij de ander. De leerlingen kunnen bewust en op een gezonde manier deelnemen aan de mediasamenleving.

Op de Borchstee stimuleren wij ouder(s)/verzorger(s) de belangrijke taak die zij hebben in de seksuele en relationele vorming bij hun kinderen bespreekbaar te maken en vorm te geven. Dit doen wij door o.a. ouder(s)/verzorger(s) via onze Parro app te informeren waar de eerstvolgende les over zal gaan. Zo zijn alle ouder(s)/verzorger(s) in de gelegenheid om ook thuis hier alvast eens een gesprek over te voeren met hun kind.

De lessen van Veilig Wijs worden wekelijks aangeboden startend na de voorjaarsvakantie.

4.5 Preventie en aanpak pesten

Onze school is een veilige school. De sfeer en de omgeving waarin een kind opgroeit en leert is van groot belang om jezelf optimaal te kunnen ontplooiën tot een volwaardig mens, daarom willen wij op school een veilige omgeving scheppen voor onze leerlingen. Hiermee bedoelen we onder andere de mentale veiligheid. Op onze school ziet u dat in ieder geval terug in de volgende zaken:

- Een goede omgang met elkaar, onder andere door het vergroten van de sociale competenties van de kinderen in zowel de vrije activiteiten als ook in de samenwerkingsactiviteiten.
- Voorkomen en oplossen van calamiteiten. We streven naar een situatie waarin er niet gepest wordt. Dit doen we door de leerlingen te leren respectvol om te gaan met elkaar, een goede klasgenoot te zijn en les te geven in sociale vaardigheden middels de Paxze training. Wanneer zich toch calamiteiten voordoen dan werken we aan een oplossing die de situatie oplost en ook de kans op herhaling voorkomt.
- Op school is er een actueel Anti-Pestprotocol.
- Op onze school is een Anti-Pestcoördinator aanwezig. Hij/zij brengt 2 keer per schooljaar een klassenbezoek aan de groepen 4 t/m 8. Deze bezoeken hebben een preventieve inhoud tegen pesten.
- Als school doen we actief mee in de Week tegen Pesten, deze vindt plaats in de vierde week van september.

4.6 Vertrouwenspersonen

De Borchstee heeft twee vertrouwenspersonen aangesteld binnen de school. Beide vertrouwenspersonen zijn beschikbaar voor teamleden en ouder(s)/verzorger(s). Hun namen en contactgegevens zijn terug te vinden in onze schoolgids.

Een van de vertrouwenspersonen is daarnaast ook beschikbaar voor onze leerlingen. Dit teamlid is eveneens zorgklas leerkracht waardoor hij/zij makkelijker aanspreekbaar is voor kinderen onder schooltijd. Vertrouwenspersonen hebben in eerste instantie de functie van luisteren. Luisteren naar degenen die een klacht hebben of vastlopen in de samenwerking met een ander. Vaak is na een gesprek, waarin de klager zich gehoord voelt door de vertrouwenspersoon, de lucht geklaard of er zijn oplossingen in het gesprek ontstaan waardoor de aangever van de klacht/zorg weer verder kan. Soms lukt dat ook niet, dan zal de vertrouwenspersoon doorverwijzen naar bijvoorbeeld instanties, directie, bestuur of externe vertrouwenspersonen die zijn aangesteld door De Meent.

Om de weg naar onze vertrouwenspersonen kenbaar te maken ondernemen we jaarlijks een aantal activiteiten waarmee dat zichtbaar wordt voor onze leerlingen.

- Flyer: Bij de start van het schooljaar ontvangen de leerlingen van De Borchstee een flyer 'Een speciaal berichtje voor jou!'. Hierop stelt de vertrouwenspersoon zich aan de leerlingen voor en legt hij/zij uit waarvoor hij/zij beschikbaar is voor de leerlingen.
- Klassenbezoek: Twee keer per schooljaar (september/maart) bezoekt de vertrouwenspersoon, die beschikbaar is voor onze leerlingen, de groepen. Hij/zij vertelt de leerlingen dan over zijn/haar rol als vertrouwenspersoon. Dit is vooral voor hoe de leerlingen de vertrouwenspersoon kunnen inzetten en hoe ze met de vertrouwenspersoon in contact kunnen komen. Thema's als pesten, een goede klasgenoot zijn en andere aanverwante thema's komen langs tijdens deze klassenbezoeken.
- Brievenbussen: Op twee plekken in de school zijn brievenbussen terug te vinden. Indien leerlingen het moeilijk vinden om zelf de vertrouwenspersoon aan te spreken of dat via de leerkracht te laten lopen kunnen zij een briefje in de brievenbus doen.

Dan neemt de vertrouwenspersoon op een gepaste manier het initiatief op zich om in contact te komen met de leerling.

Vanuit stichting De Meent zijn er twee externe vertrouwenspersonen aangesteld. De Meent wil door het aanstellen van twee externe vertrouwenspersonen bereiken dat er binnen De Meent zorgvuldig wordt omgegaan met klachten en dat teamleden, ouder(s)/verzorger(s) en kinderen. Daarnaast wil De Meent de kennis en ervaring van de externe vertrouwenspersonen graag benutten door hen ook in te zetten bij het bevorderen van een veilig pedagogisch, leef- en werkklimaat op haar scholen. Teamleden, ouder(s)/verzorger(s) en kinderen mogen zich ten alle tijde ook tot deze externe vertrouwenspersonen richten indien zij vanuit hun klacht/zorg daarvoor meer vertrouwen hebben in een externe vertrouwenspersoon.

4.7 Signaleren en interventies

- Werken Met Kwaliteitskaarten: De Borchstee onderzoekt jaarlijks hoe het staat met de veiligheidsbeleving van kinderen. Dit gebeurt middels de vragenlijst van WMK. Eens per twee jaar vindt in een uitgebreidere versie plaats, dan wordt de veiligheidsbeleving van leerlingen, personeel en ouder(s)/verzorger(s) gemonitort door middel van WMK. De uitkomsten hiervan worden teambreed geëvalueerd, waar nodig vertaald in interventies in de groep en/of binnen het jaarplan uitgezet.
- Sociogram: Een sociogram is bedoeld om een positief samenwerkende klas te bevorderen. Door het inzetten van een sociogram ontstaat er inzicht in de relaties in de klas. Zo kunnen we relaties tussen kinderen bevorderen of juist sturen. In het sociogram worden twee soorten relaties onderzocht, namelijk vriendschap en samenwerking. Deze informatie wordt gebruikt om te bepalen wat de groep nodig heeft. We nemen het sociogram af bij alle leerlingen van groep 3 t/m 8. Het sociogram wordt afgenomen in de week na de herfstvakantie (aansluitend op de Gouden weken), de derde week na de kerstvakantie (aansluitend op de Zilveren weken) en na de meivakantie.
Resultaten van sociogram en vragenlijst WMK oid? Welke acties ondernemen we?
Waar worden ouders bij betrokken? Zorgkaart?

4.8 Groepsbesprekingen

Drie keer per schooljaar hebben de zorgleerkracht en IB-er groepsbesprekingen met de leerkrachten. Deze vinden plaats in november, februari en juni. De groepsbespreking van november staat volledig in het teken van de sociaal emotionele ontwikkeling van de kinderen en de groepsdynamiek. In februari en juni worden de LVS toetsen van BOOM geanalyseerd en daaruit ontwikkelpunten voor de leerlingen en de groep gehaald. Tevens komt dan ook het sociaal emotioneel welbevinden langs ten opzichte van de resultaten.

4.9 Zorgteam

Het zorgteam van De Borchstee bestaat uit de zorgleerkracht, IB-er en directeur. Eens per zes weken komt het zorgteam bij elkaar. Het zorgteam is ondersteunend aan de leerkracht, het kind en de ouder(s)/verzorger(s). De rol van het zorgteam binnen het team is:

- afstemmen van zorg tijdens de groepsbesprekingen met leerkracht
- het specifieke probleem bespreken tijdens een zorgoverleg in het zorgteam
- samen zoeken naar oorzaak en/of oplossingen
- contacten leggen en onderhouden met externen

Het zorgteam bespreekt eveneens de zorg rondom de sociaal emotionele ontwikkeling van onze leerlingen. Wat signaleren de leerkrachten in de groepen, waar mag de aandacht op komen te liggen en wat verdient misschien wel extra aandacht of een interventie.

4.10 Werkgroep Sociale Veiligheid

Binnen het team van De Borchstee is er een werkgroep gevormd die verantwoordelijk is voor ontwikkelingen op het gebied van Sociale Veiligheid. Door middel van onderzoeksvragen vanuit het team, ouder(s)/verzorger(s) of directie gaan zij aan de slag om te kijken waar wij onze inzet op het gebied van Sociale Veiligheid nog meer kunnen optimaliseren of verbeteren. In de afgelopen periode waren zij o.a. verantwoordelijk voor een goede manier van invoering van de methode Veilig Wijs en het invoeren en borgen van de klassenvergaderingen in de groepen. De werkgroep komt eens per 6 weken bij elkaar.

4.11 Ouder(s)/verzorger(s) als samenwerkingspartners

Ouderbetrokkenheid is er niet zomaar, maar is een continu proces. Het spreekt voor ons als team vanzelfsprekend dat ouder(s)/verzorger(s) goed op de hoogte worden gehouden van de ontwikkelingen van hun kind. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de groepsleerkracht. We geven veel informatie aan ouder(s)/verzorger(s):

- Kennismakingsgesprek: Deze vinden plaats aan het begin van het cursusjaar. Vaak in de tweede of derde schoolweek. Deze gesprekken voeren wij met de ouder(s)/verzorger(s) en bij voorkeur met het kind erbij. Tijdens dit gesprek zijn hoofdzakelijk de ouder(s)/verzorger(s) en het kind aan het woord.
- Ouder-kindgesprekken: Drie keer per schooljaar zijn er tien minuten gesprekken; november, februari en juni. In februari en juni is dit één week na het meegeven van de rapportage. Het gesprek van november staat hoofdzakelijk in het teken van de sociaal emotionele ontwikkeling van het kind.
- Nieuwsbrief: Vier wekelijks komt er een Borchstee nieuwsbrief uit. Via deze nieuwsbrief, die ouder(s)/verzorger(s) per mail ontvangen blijven zij op de hoogte van onze schoolontwikkeling en schoolactiviteiten.
- Ouderapp Parro: Parro is een oudercommunicatie app die we op De Borchstee inzetten voor een vlotte manier van communicatie naar onze ouder(s)/verzorger(s). Via deze weg kan elke leerkracht ouder(s)/verzorger(s) op de hoogte houden van de dingen die in de klas gebeuren, activiteiten die ondernomen worden of mededelingen. De app is alleen toegankelijk voor ouder(s)/verzorger(s) van de desbetreffende groep.
- Op moment dat er zorgen zijn treedt het zorgplan in werking in contacten naar ouder(s)/verzorger(s).